

ضمان تضامنی مسؤلیت تضامنی

مؤلفین:

محمدرضا کاظمی نافچی

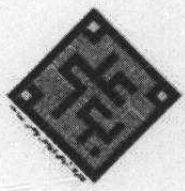
(دانشجوی دکتری و مدرس دانشگاه و قاضی داد نستر)

حسین موجودی

(دانشجوی دکتری و مدرس دانشگاه)

انتشارات آموزش و پژوهش بوعلی

آدرس: تهران، میدان ولیعصر، نرسیده به خیابان زرتشت، کوچه ناصر،
پلاک ۳۲ واحد ۳ تلفن: ۰۲۱-۸۶۰۳۷۴۲۸ bualipub@gmail.com

سرشناسه	کازمی نافچی، محمدرضا_ ۱۳۶۹
عنوان	ضمان تضامنی مسئولیت تضامنی
مشخصات نشر	تهران، انتشارات آموزشی و پژوهشی بوعلی ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهر	۱۸۱ صفحه
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۶۷۶۹-۷۶-۱
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	فارسی
موضوع	عقد ضمان_ ایران
شناسه افزوده	موجودی، حسین_ ۱۳۶۸
رده ی کنگره	KMH۹۰۰
رده بندی دیویی	۳۴۶/۵۵۰۷۴
شماره کتاب ناسی ملی	۴۷۷۳۵۲۴
نشر	انتشارات آموزشی و پژوهشی بوعلی
مدیر مسئول	سیده نیلوفر شامرادی
مدیر اجرایی	محمدهادی احمدی
صفحه آرای و ناشر	انتشارات آموزشی و پژوهشی بوعلی
تیراژ	۱۰۰۰ جلد
نوبت چاپ	اول - ۱۳۹۸
چاپ و صحافی	چاپ تهران
قیمت	۴۰۰۰۰

ضمان تضامنی مسئولیت تضامنی

مؤلف: محمدرضا کازمی نافچی - حسین موجودی
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۷۶۹-۷۶-۱
ناشر: انتشارات آموزشی و پژوهشی بوعلی
چاپ اول: ۱۳۹۸
تیراژ: ۱۰۰۰ جلد
حق چاپ محفوظ است

کلیه حقوق و حق چاپ متن و عنوان کتاب که به ثبت رسیده است؛ مطابق با قانون حقوق مؤلفان و مصنفان و
مصوب ۱۳۴۸ محفوظ و متعلق به مؤلف می باشد. هرگونه برداشت، تکثیر، کپی برداری به هر شکل (چاپ،
فتوکپی، انتشار الکترونیکی) بدون اجازه کتبی از مؤلف ممنوع بوده و متخلفین تحت پیگرد قانونی قرار
خواهند گرفت.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۱	مقدمه
۱۳	بخش اول: مفاهیم
۱۳	معنای لغوی و اصطلاحی ضمان
۱۵	معنای اصطلاحی
۱۶	معنا
۱۶	معنای لغوی و اصطلاحی مسئولیت
۲۰	معنای لغوی و اصطلاحی تضامن
۲۴	جمع بندی
۲۴	منابع ایجاد تضامن
۳۲	اقسام ضمان
۳۴	ضم ذمه به ذمه
۳۶	تضامن مثبت (ایجابی)
۳۸	تضامن منفی (سلبی)
۴۰	تضامن کامل و ناقص
۴۱	تضامن طولی و عرضی
۴۵	جمع بندی
۴۶	اقسام مسئولیت
۴۷	مسئولیت کیفری
۵۰	وجود ضرر
۵۳	فعل زیانبار
۵۵	مسئولیت تضامنی
۵۷	پذیرش یا عدم پذیرش ضمان، مسئولیت و تضامن بوسیله قانونگذار
۶۳	بخش دوم: بررسی ماهیت و شرایط
۶۳	ضمان تضامنی
۶۳	ماهیت
۶۴	امور حقوقی

۶۴	اعمال حقوقی
۶۶	اقسام عمل حقوقی
۶۹	بیان عناصر
۶۹	ضمان
۷۰	تضامن
۷۱	بیان مصادیق
۷۲	قراردادهای بانکی
۷۴	جمع بندی
۷۵	اوصاف عقد
۷۷	بند تضمینات دین
۷۸	نراضی و اهلیت
۸۱	موضوع عقد
۸۲	وجود دین
۸۳	اوصاف دین
۸۴	مسئولیت تضامن
۸۶	بیان مصادیق
۸۷	قانون مدنی
۸۸	قانون تجارت و لایحه اصلاحی قانون تجارت
۹۸	شرایط
۹۸	نقش اراده
۹۹	عدم لزوم علم
۱۰۰	عدم لزوم دین
۱۰۲	وجود ضرر
۱۰۳	بخش سوم: آثار
۱۰۳	آثار
۱۰۳	ضمان تضامنی
۱۰۴	اثر بین ضامن و مضمون له
۱۰۴	بقای ذمه مضمون عنه
۱۰۵	بقاء تضمینات دین
۱۰۶	نتایج حاصل از تعهد ضامن
۱۰۷	امکان اقاله

۱۰۸	عدم امکان ضمان مضمون عنه از ضامن
۱۰۹	اثر بین ضامن و مضمون عنه
۱۱۰	اذن در ضمان یا اذن در تأدیه؟
۱۱۴	تعدد ضمانت
۱۱۷	ترامی و دور
۱۲۸	نتایج
۱۳۱	پیشنهادهات:
۱۳۳	پیوست
۱۷۵	فهرست منابع و مآخذ
۱۷۵	منابع فرس
۱۸۱	منابع انگلیسی

www.ketab.ir

مقدمه

از آنجایی که حقوق، عالم اعتبار می‌باشد و در عالم اعتبار برای هر نوع فعل یا ترک فعل به صورت قراردادی عبارتی وضع می‌گردد که نماد آن فعل یا ترک فعل می‌باشد و همین خصیصه‌ی حقوق باعث می‌شود که افراد و بالاخص حقوق‌دانان، الفاظ را در معانی مشخص و قراردادی خود به کار برده تا آثار و شرایط مخصوص به آن عبارت بر آن حمل گردد.

ما در این کتاب بر حسب حفظ و حراست از این رسالت بر آن شدیم تا در راستای تمییز دو واژه‌ی ضما، تضامنی و مسئولیت تضامنی بررسی‌هایی را انجام دهیم؛ چرا که در بسیاری از کتب حقوقی وجود، این دو واژه مترادف به کار گرفته می‌شوند و بعضاً آثار و شرایط یکسانی نیز به این دو واژه حمل می‌نمایند، بدین صورت که مثلاً در بحث ضمان تضامنی، دکترین تعهد ضمان و مضمون عنه را در عرض یکدیگر بیان می‌کنند و ذیل همین عنوان اشاره به مسئولیت تضامنی و مضمون عنه دارند به عبارتی، وضعیت واحد را گاهی حمل بر مسئولیت تضامنی و گاهی حمل بر ضمان تضامنی می‌کنند که این خود می‌تواند زمینه‌ای در راستای تضييع حقوق اخیان باشد؛ همان‌طور که اشاره شد حقوق عالم اعتبار است و در عالم حقوق کم یا زیاد شدن بعضاً که عرف یا کلمه، باعث عوض شدن معنا و ماهیت آن عبارت می‌شود حال چگونه ممکن است که این دو عبارت در یک کلمه اختلاف داشته باشند، ولیکن دارای مفهومی مشابه باشند. بر این اساس ما نیز در این کتاب سعی بر آن داریم که حد و مرز مشخصی در ماهیت، شرایط و آثار این دو واژه به جامعه‌ی حقوق عرضه نماییم، تا در تدوین قوانین جدید و اصلاح قوانین موجود در کتاب حقوقی جدید این دو واژه در جایگاه اصلی و مشخص خود به کارگرفته شوند، و مبادا بدین سبب به اشخاص ضرری وارد آید.